

KJAK

Tingið brúkar ikki kømentalitet

Hallgerð Akurstein,
Hvannasund

Mikudagin var nógv fólk samlað í tinginum, tá 1. viðgerð var av uppskotinum at loyva Norðoyatunlinum at fyrireika arbeiðið av tunlunum norður um fjall. Uppskotið leggur upp til, at Norðoyatunnilin tekur lán at gera tunlarnar, og at landið so rindar tær fyra ferðir 70 mió., sum eru settar av til tunlarnar í lögúætlanini í 2021-2024.

Í løgtinginum royndu løgtingsfólk so at geva grundgevingar, hví tey vóru ávíkavist vóru fyri og ímóti. Og tónin á tingsins røðarapalli var skilabetri enn hann annars oftani er á okkara høga tingi. Men í gongini hoyrdust tvær ferðir, einaferð frá figgjarmálaráðharra Kristinu Háfoss og einaferð frá fyrrverandi Løgmanni, Kaj Leo Holm Johannesen, sum í dag situr í andatøðu, henda grundgeving: “harmiligt hjá tykk-

um har norði, men vit fáa ikki loyst tykkara akutta tørv. Stillið tykkum í køina!” Eg má siga sum er, at hetta er ikki sørt láturligt, sum tey bæði koma við her. Ella tey eru kanska stuttmint?

Í 30 ár hava nýggir tunlar norður um fjall verið viðgjørdir á tingi. Seinastu 20 árin hava teir staðið sum nr.1 í “køini”, sum tey kalla tað.

Í ringum tíðum hava tunlarnir verið ov dýrir at framta, og í góðum tíðum hava teir

verið ov dýrir at framt. So nú eru vit komin har til, at Føroya løgting skal avgera, um tey framhaldandi vilja telja tær 10 bygdirnar, sum eru avhengigar av vegasambandinum norður um fjall upp í Føroyar ella ikki. 7 av hesum bygdum hava onki annað samband við restina av Føroyum uttan hasar smølu og ótiðarhóskandi forðingarnar.

Viðareiðis- og Hvannasunds kommunur hava so innsæð, at løgtingið brúkar

ikki kømentalitet og eftir at hava staðið góðtrúgvín fremst í røðini í 20 ár, ja so hevur man rætt tinginum eina hjálpandi hond! Og enn-tá gjørt eitt uppskot, sum ikki spreingir figgjarlógina, men har pengarnir, sum eru settir av 2021-2024, verða rindaðir tá.

So eg haldi at samgonga og andastøða hava eitt at gera, og tað er einmælt at samtykkja uppskotið. Tað hevur næstan verið vanlig mannagongd, at øll atkvøða

fyri tunlum, og tað hevur verið óansæð, hvar í køini teir stóðu. Eisini um teir yvirhøvur ikki stóðu í kø. So mín áheitan er: takið undir við uppskotinum og gevið bygdunum eystan Múla og Árnafirði virðiligt vegasamband.

Langhylurin komin í langdrag

Erling Eidesgaard
formaður í Havnar Svímjifelag

Bæði vit í Havnar Svímjifelag og stóra fjøldin av virknum svímjarum í Tórshavnar kommunu settu sítt álit á, at nú ein fyrrverandi elitusvímjari settist í borgarstjórasessin, so fór ætlanin at byggja ein langhyl í Gundadali at halda. Vit hugsaðu øll, at nú kundi einki seinka byggingini. Tí fingi vit sum vátan vøtt frammaná henda dagin, tá býráðsmeirilutin boðaði frá, at ætlanin nú verður útsett. Kundi tað hugsast, at gamli landsliðssvímjarin í borgarstjórasessinum hevði gloymt svímjingina, ella var hon komin í minniluta í sínum egna meiriluta?

Grundgevingin hjá býráðssamgonguni fyri at útseta er, at tað eru ov nógv ar stórar iløgur í gongd í senn í kommununi. Tað er ivaleyst skynsamt at ansa eftir, at ikki alt ov nógv virksema er, tí tað hitar búskapin, verður sagt. Men hvørjar iløgur verða framdar og nær, er nú einaferð eitt politiskt val, sum býráðið einsamalt ger. Tað vil so við øðrum orðum siga, at býráðið hevur valt aðrar iløgur innan ítróttina framum langhylin. Tað er eyðsæð, at býráðið heldur, at tað er skilabetri at gera iløgur í alskyns hallir, Tórsvøll, fótbóltsvallir og nú eisini golfvøll.

Ein onnur grundgeving býráðið gevur er, at virksema skal figgjast innan fyri sokallaða iløgukarmin og uttan lántøku. “Innan fyri iløgukarmin” tykist vera eitt mantra, ið er lætt er at tríva í. Vert er tó at

leggja til merkis, at støddin á iløgukarminum verður frítt ásett av býráðnum sjálvum. Rætt er tað, at ein langhylur kostar nógvur pengar, men samanbera vit við, hvat høllin í Gundadali kostaði í 1982, hóast hon tá var rættiliga dýr, og hvat figgjarlógin hjá kommununi var tá, so er ringt at skilja, at ein iløga upp á einar 100 mió. kr. í dag er so trupul at fara undir, nú inntøkurnar hjá kommununi tátta í eina milliard – forrestin júst 100 mió. kr. meir enn árið fyri. Sjálvandi er figgjarliga avbjóðingin við langhylinum eingin trupulleiki fyri eina figgjarliga so sterka kommunu sum Havnina.

Í 1959, tá gamli uttandura hylurin í Gundadali varð tikin í brúk, búðu um 8.000 fólk í Havn. Hylurin hevði

seks geilir og var 25 metrar til longdar. Nú, vit skriva 2018, hevur hylurin hjá kommununi framvegis 6 geilir og er framvegis 25 metrar til longdar, men nú búgva góð 20.000 fólk í kommununi. Rokna vit so, hvussu nógvur litrar av vatni, hvør borgari hevur at svímja í, so høvdu havnarfólk 62 litrar í part í 1959 at svímja í, meðan vit í dag hava minni enn 25 litrar í part. So eyðsýnt er, at her hava ávís viðurskifti als ikki fylgt við.

Verandi høll í Gundadali er ikki longur nakar ársungi. Hon varð tikin í brúk í december í 1982 og er sostatt 36 ára gomul, og tað verða støðugt gjørdar størri og størri umvælingar, nú høllin er farin langt út um “best before date”. Vit hava sæð dømir í grannalondum, har,

at síggja til, væl hildnar hallir eru stongdar frá degi til dags, tí okkurt álvsarligt aldursrelaterað brek bráðliga er komið undan kavi. Hendir hetta í Gundadali, so kunnu havnarborgarar standa uttan svímjihyl í fleiri ár. Hetta var stóðan í 50unum, tá tey harðførastu einki annað val høvdu enn at fara á bláman at svímja. Vilja vit risikera slíkar tilstandir aftur?

Alt gott um at gera iløgur í breiðan ítrótt. Tað skal kommunan sjálvandi gera. Men tað skerst nú ikki burtur, at ávísar ítróttargreinar hava størri týðning enn aðrar fyri okkara umrøðu úti í heimi. Her hevur fótólturin sjálvandi havt stóran týðning, men so sanniliga eisini svímjingin. Okkara svímjarar svímja

í dag frammaliga millum Norðurlond og í ávísu førum eisini í heimselituni. Tað er ikki reyp, men ein sannroynd, at eingin onnur ítróttargrein hevur fingið sínar iðkarar so langt fram á altjóða pallin sum svímjingin. Men tað er eisini ein sannroynd, at eingin onnur ítróttargrein setir so stór krøv til venjing sum svímjingin, og her eru umstøðurnar langt frá nøktandi í Tórshavnar kommunu.

Eitt annað, sum átti at talt við, tá býráðið raðfestir allar hesar iløgur innan ítróttin er, hvussu stóran týðning iløgan í nýggjan svímjihyl hevur fyri trivnaðin hjá vanligu fólkinum í kommununi. Her er tað enn ein sannroynd, at neyvan nøkur onnur ítróttargein hevur so stóra fólksliga undirtøku sum svímjingin. Svímjihøllin

hevur í nógv ár verið alt ov lítil og hevur í dag meira enn 200.000 vitjandi um árið. Frá morgni til myrkurs streyma borgarar til høllina, og ger hetta sjálvandi, at kappingin um sparsomu litrarnar av vatni er tess størri.

At øll tey seinastu stóru skúlaprojektini í Tórshavnar kommunu eru gjøgnumförd uttan svímjihyljar ger bara støðuna meira kritiska. Tí í takt við at plássíð er minkað í Gundadali og skúlahyljar eru farnir í søguna, er frálæran í svímjing nógv versnað. Tað gongur tí av álvara eftir hali við svímjiførleikanum hjá komandi generatiónum í Havn. Hetta, í sær sjálvum, átti at verið besta argumentið fyri at fingið svímjiumstøðurnar í Havn dagfördar í dag heldur enn í morgin. Tí neyvan nakra aðrastaðni í heiminum er tað sonevnda “váta elementíð” so tætt við okkara liv og gerandisíðag, sum her hjá okkum. Úr so at siga hvørjum einasta glugga í landinum, síggja vit havið. So hendan ítróttargreinin er, sum tann einasta, beinleiðis lívbjargandi.

Eitt er, hvat borgarin í Havn og Havnar Svímjifelag raðfestir, eitt annað er, hvat býráðið raðfestir. Tað er nú einaferð býráðið, sum er myndugleikin og eigur avgerðina. Eg síggi, at Annika Olsen, býráðsformaður bert nevnr tvey viðurskifti innan ítróttina í fororðinum til figgjarlógina fyri 2018, og eru tað Tórsvøllur og golfvøllurin. Tað er so hennara og meirilutans val.

Spell, at svímjingin ikki vann seg betur fram í politisku raðfestingini.